

EDUSKUNNAN  
PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Helsingissä

9 päivänä marraskuuta 1994

Lausunto n:o 20

*Talousvaliokunnalle*

Eduskunta on lähettäessään 21 päivänä loka-kuuta 1994 hallituksen esityksen n:o 240 laiksi huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain muuttamisesta talousvaliokuntaan valmistele-  
vasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lau-  
suntonsa talousvaliokunnalle.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina van-  
hempi hallitussihteeri Teuvo Airas kauppa- ja  
teollisuusministeriöstä, professori Ilkka Saraviita  
ja professori Kaarlo Tuori.

Käsiteltyään asian valtiosääntöoikeudelliselta  
kannalta perustuslakivaliokunta esittää kun-  
nioittaen seuraavaa.

**Hallituksen esitys**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi huolto-  
varmuuden turvaamisesta annettua lakia muun  
muassa siten, että viljan varmuusvarastointi siir-  
tyy lakkautettavalta Valtion viljavarastolta  
Huoltovarmuuskeskuksen tehtäväksi. Ehdotet-  
tu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden  
1995 alusta tai sitten, kun Suomen jäsenyys Eu-  
roopan unionissa alkaa.

Esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa on  
pidetty ehdotetun lain säätämisyjärjestystä tulkin-  
nanvaraisena ja siksi katsottu suotavaksi hank-  
kia asiasta perustuslakivaliokunnan lausunto.  
Säätämisyjärjestysten tulkinannvaraisuus aiheu-  
tuu siitä, että viljan varmuusvarastointi tulee ka-  
tettavaksi huoltovarmuusrahastosta, joka on  
valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto.

**Valiokunnan kannanotot**

Huoltovarmuusrahasto perustuu esityksessä  
muutettavaksi ehdotettuun huoltovarmuuden  
turvaamisesta annettuun lakiin, joka säädettiin  
joulukuussa vuonna 1992 perustuslainsäätämis-

järjestyksessä. Vaikeutettua säätämisyjärjestystä  
käytettiin, koska 1.3.1992 voimaan tulleella pe-  
rustuslakien valtionaloutta koskevien säännös-  
ten uudistuksella kiellettiin yleisesti perustamas-  
ta valtion talousarvion ulkopuolisia rahastoja.

Nyt muutettavaksi ehdotettu laki on valtio-  
sääntöoikeudelliselta luonteeltaan poikkeuslaki.  
Perustuslakivaliokunta on vakiintuneessa tul-  
kintakäytännössään (esim. PeVL 37/1992 vp)  
lähtenyt siitä, että tällaista poikkeuksena perus-  
tuslaista säädettyä lakia voidaan muuttaa taval-  
lisessa lainsäädäntöjärjestyksessä, jos muuttava  
laki ei laajenna sitä poikkeusta, joka muutetta-  
valla lailla on tehty perustuslakiin. Lisäksi valio-  
kunta on katsonut, että sellaiset kokonaisuuden  
kannalta epäolennaiset lisäykset ja muutokset,  
jotka sinänsä merkitsevät perustuslakipoikkeuk-  
sen vähäistä laajentamista, voidaan toteuttaa ta-  
vallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä, jos perus-  
tuslakipoikkeuksena aikanaan säädetyt koko-  
naisyjärjestelyn luonnetta ja asiallista merkitystä  
ei tällä tavoin muuteta toisenlaiseksi.

Tähän tulkintakäytäntöön on tavallaan liitet-  
tävässä valtionaloussäännösuudistuksen yhtey-  
dessä valiokunnan silloin jo voimassa olevista  
rahastoista esittämä kanta, jonka mukaan uudis-  
tuksen takia ”niiden tehtäviä tai varoja ei kuiten-  
kaan voida ainakaan merkittävästi laajentaa ta-  
vallisella lailla” (PeVM 17/1990 vp).

Lakiehdotuksen mukaan huoltovarmuusra-  
haston tehtäviä laajennetaan siten, että siitä ra-  
hoitettaisiin myös viljan varmuusvarastointi.  
Tehtävästä huolehtii nykyisin Valtion viljavaras-  
to. Huoltovarmuusrahaston suuruutta kasvat-  
taisi se, että rahaston lainanotto-oikeus nousisi  
600 miljoonalla markalla, jonka verran rahasto  
voisi ottaa lainaa viljan varmuusvarastointia var-  
ten.

Erillisuudistuksena arvioituna huoltovar-  
muusrahaston tehtävien ja suuruuden muutosta  
olisi pidettävä varsin merkittävänä (vrt. PeVL  
12/1994 vp ja 37/1992 vp). Lakiehdotuksen val-

tiosääntöoikeudellisen tarkastelun tulee kuitenkin perustua siihen, mikä uudistuksen merkitys on rahastotalouden kokonaisuuden kannalta.

Kun otetaan huomioon, että viljavarasto lakautetaan eri lailla, viljan varmuusvarastoinnin siirtyminen huoltovarmuusrahastolle ei kokonaisuutena arvioiden laajenna rahastotalouden kautta nykyisin rahoitettavia tehtäviä. Koska viljavaraston nykyisen lainanotto-oikeuden enimmäismäärä on 2 000 miljoonaa markkaa, uudistus ei myöskään johda rahastotalouden

suuruuden kasvuun. Näistä syistä lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä.

---

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta esittää kunnioittavasti,

*että lakiehdotus voidaan käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyssä järjestyksessä.*

---

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Niinistö, varapuheenjohtaja Alho sekä jäsenet Kaarilahti,

---

Koskinen, Laine, M. Laukkanen, J. Leppänen, Moilanen, Mölsä, Nikula, Vuoristo ja Väistö.